

Zadrzewienia śródpolne

Projekt z zakresu aktywnej ochrony przyrody i edukacji:

„Zachowanie bioróżnorodności i walorów kulturowych pól na Żuławach Wiślanych”

Zadrzewienia to drzewa i krzewy w granicach pasa drogowego, pojedyncze drzewa lub krzewy albo ich skupiska nie będące lasem wraz z terenem, na którym występują i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu, spełniające cele ochronne, produkcyjne lub społeczno-kulturowe. Tak zapisana jest definicja zadrzewień w ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Wierzby

Obecnie w rolnictwie poprzez maksymalizację plonu, w pogoni za zyskiem zapomniano o pierwowzorze rolnictwa naturalnego, którego nierozłączny element stanowiły zadrzewienia śródpolne, obecnie niszczone i wycinane. Niestety, nie jest to bez szkody dla rolnictwa. Zadrzewienia należy traktować jako strefę ekotonową w szczególności zadrzewienia śródpolne są środowiskiem życia i schronienia dla wielu gatunków owadów zapylających, a także innych zwierząt pasożytniczych i drapieżnych, które odgrywają poważną rolę w ograniczeniu liczby szkodników upraw rolnych. Dostarczają owoców,

ziół, kwiatów. Zadrzewienia śródpolne pełnią również bardzo ważną rolę ochronną w ekosystemie; przed erozją i przesuszaniem gleby, silnymi wiatrami, a także spełniają rolę mikroklimatyczną, biocenotyczną produkcyjną oraz rekreacyjną. Stanowią naturalny magazyn różnorodności biologicznej środowiska rolniczego jak rów-

autor: W. Woch

niez są naturalnym korytarzem komunikacji pomiędzy ekosystemami.

W roku 1995 przyjęto przez Radę Ministrów „Krajowy program zwiększenia lesistości”, traktujący sprawy zadrzewień na równi z zalesieniami. Ma to swoje uzasadnienie w kształtowaniu przyrodniczej równowagi krajobrazu i tworzeniu układów zadrzewień uzupełniających się z lasami.

W związku z powyższym opisem roli jakie spełniają zadrzewienia śródpolne, Zarząd Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” postanowił przeprowadzić projekt nawiązujący do ogólnopolskiej akcji „Ożywić Pola” mającą na celu zainicjowanie i skoordynowanie działań na rzecz ochrony różnorodności przyrodniczej naszych pól. Współpracując z Urzędem Gminy Sztutowo, który udostępnił teren pod sadzenie, Terenowym Oddziałem Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych województwa pomorskiego w Nowym

Dworze Gdańskim, który również udostępnił teren pod wprowadzenie zadrzewień,

Zasadzone żywokoły wierzbowe

autor: Paweł Stępniewski

Sadzenie pod szpadel krzewów

autor: Paweł Stępniewski

Kołem Łowieckim „Sokół” nr 7 będącym zainteresowanym sprawami przyrodniczymi na terenie łowiska, Nadleśnictwem Elbląg oraz uczestniczącym w pracach Publicznym Gimnazjum w Mikoszewie przeprowadziliśmy akcję nasadzeń w krajobrazie Żuław.

W dniach 18 i 19 marca odbyła się akcja sadzenia szpalerów drzew (Wierzba biała *Salix alba*) i krzewów (dereń *Cornus sp.*, śliwa tarnina *Prunus spinosa*, rokitnik zwyczajny *Hippophaë rhamnoides*), wzbogacając w ten sposób ubogi krajobraz wielkoobszarowego rolnictwa, poprawiając mikroklimat oraz stwarzając dogodne warunki żerowe i osłonowe dla wielu zwierząt i ptaków bytujących na naszych polnych biotopach (zające, kuropatwy, bażanty, sarny, ptactwo

śpiewające itd.). Sadzenie żywokołów wierzbowych z pozostałymi krzewami prowadziliśmy na zasadzie kilka sztuk (szpaler) żywokołów oraz kilka sztuk krzewu (rokitnik, dereń... szpaler) i ponownie żywokoły a po nich krzewy, itd.

W trakcie tych dwu dni wsadziliśmy 95 szt. żywokołów wierzbowych, 85 szt. tarniny, 80 szt. rokitnika, oraz 80 szt. derenia.

W akcji poza pracownikami Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” czynnie uczestniczył przedstawiciel myśliwych Koła Łowieckiego „Sokół” nr 7 oraz przedstawiciel Lasów Państwowych Nadleśnictwa Elbląg.

W pracach udział wzięli również uczniowie Publicznego Gimnazjum w Mikoszewie wraz z opiekunem, a podczas sadzeń mogli

skorzystać z doświadczenia wyżej wymienionych uczestników akcji.

Dowiedzieli się o sposobach sadzenia, rodzajach systemów korzeniowych, wymaganiach dla poszczególnych gatunków sadzonek jakie wprowadzaliśmy w danym dniu oraz usłyszeć wiele ciekawostek ze świata przyrody, leśnictwa oraz łowiectwa.

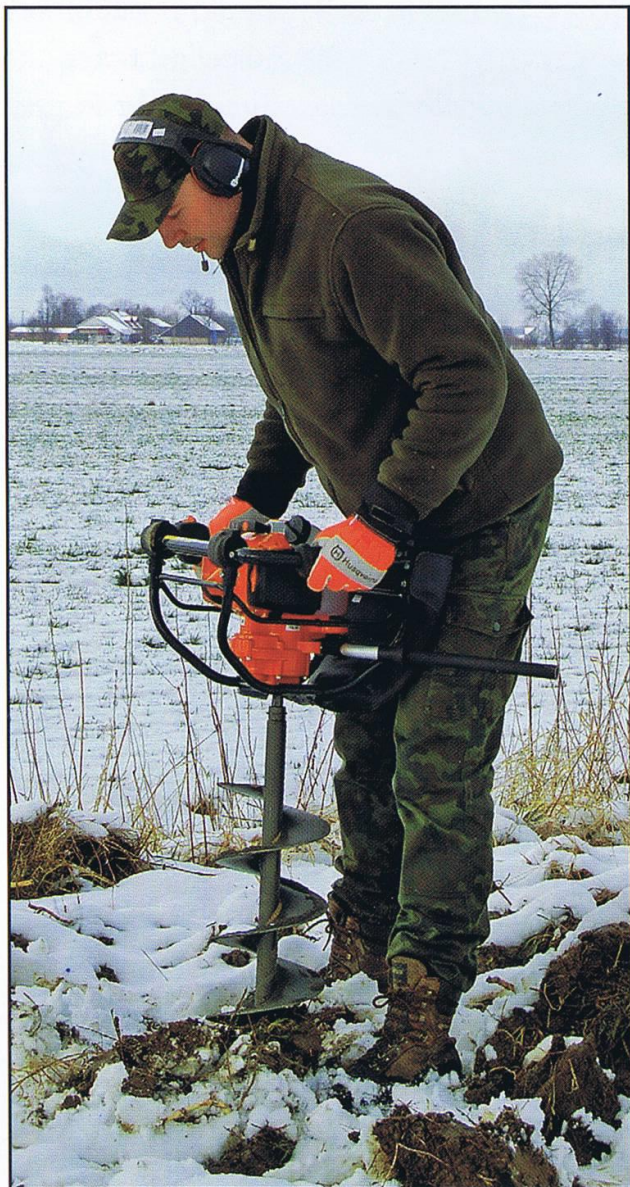
W dniach tych aura była dosyć zmienna

Uczniowie sadzący wierzby

autor: Paweł Stępniewski

i tak w pierwszym dniu często zaskakiwał nas deszcz i bardzo silny wiatr, natomiast

... sprzęt ciężki w użyciu

autor: Paweł Stępniewski

dnia drugiego przywiłał nas obficie padający nie deszcz ale śnieg, który z czasem ustąpił pozostawiając jednak bardzo rozmokłą nawierzchnię co utrudniało nam prace. Jednak dla prawdziwych przyrodników nie stanowiło to większego problemu i praca

trwała w najlepsze. Jednak ze względów atmosferycznych do sadzenia poza podstawowym narzędziem jakim był szpadel...

...musieliśmy użyć sprzętu „ciężkiego” - wiertnicę glebową.

Sadzenie dobiegło końca jednak naszym praca się na tym nie kończy, teraz będziemy kontrolować powierzchnię, na której wprowadziliśmy sadzonki i żywokoły, czy aby nie zostały zgryzione przez zwierzynę płową oraz przeprowadzać zabiegi pielęgnacyjne mające na celu stworzenie jak najdogodniejszych warunków do wzrostu posadzonych tam krzewów.

Za 4 do 6 lat konieczne będzie przeprowadzenie zabiegu ogławiania wierzb. Ogławianie to pozbawienie drzew liściastych ich korony lub jej fragmentów. Należy jednak pamiętać, że do tego typu zabiegu pielęgnacyjnego nadaje się tylko wierzby biała oraz krucha i nie powinno się ogławiania wykonywać na innych gatunkach drzew.

tekst:

inż. Mariusz Chojnacki

specjalista ds. edukacji, turystyki i rekreacji

Zarząd Parku Krajobrazowego

„Mierzeja Wiślana”